

Prekenverkstedet

Den Norske
Israelsmisjon

<https://www.israelsmisjonen.no/pv>

13. søndag i treenighetstiden – søndag 7. september 2025

Søndagens tekster: 2 Mos 18,13-24 / Apg 6,1-7 / Joh 15,13-17

Ingen har større kjærlighet

Dagen

Dagens tekster handler om de kloke råd, den beste vei og det høyeste ideal for Guds folk.

- 2 Mos 18: Jetro gir Moses råd om hvordan han må organisere Guds menighet Israel. Moses kan ikke bære ansvaret alene.
- Apg 6: Apostlene kan ikke bære ansvaret for menigheten i Jerusalem alene. De må velge diakoner til en spesiell tjeneste.
- Joh 15: Jesus gir disiplene det høyeste ideal for tjenesten: «Elsk hverandre!»

Kontekst

Noen leser enkeltvers i Bibelen – ofte såkalte mannakorn. Men Bibelen er ikke skrevet som mannakorn. Ikke minst evangeliene er sammenhengende tekst. Husk at det tok lang tid i kirkens historie før noen delte bibelteksten inn i kapitler, og så enda en tid før den ble delt opp i vers. Derfor ser jeg alltid på den store sammenhengen og den nære når jeg skal forkynne eller undervise over en bibeltekst.

Evangeliet etter Johannes, kapittel 12-19

Den nære sammenhengen for evangelieteksten denne søndagen, handler om dagene før påske til og med påske.

12,1ff: «Seks dager før påske ...»: Maria salver Jesu føtter – til den dagen han skal begraves. Denne begivenheten peker fram mot *langfredag*.

12,12ff: «Dagen etter rir Jesus inn i Jerusalem». Denne dagen er *palmesøndag*.

12,20ff: «Noen grekere vil se Jesus. Timen er kommet da Menneskesønnen skal bli herliggjort. Hvis ikke hvetekornet faller i jorden og dør, ...»

«Til denne timen skulle jeg komme. Far, la ditt navn bli herliggjort.»

12,37ff: «Jeg er ikke kommet for å dømme verden, men for å frelse verden.»

13,1ff: «Det var like før påskehøytiden» = *skjærtorsdag*. Jesus vasker disiplenes føtter.

13,18ff: Judas Iskariot forråder Jesus. «Det var natt.»

14,1ff: Jesus samtaler med disiplene.

14,15ff: «Dersom dere elsker meg, ...»

14,27ff: «Fred etterlater jeg dere. Min fred gir jeg dere.»

15: «Jeg er det sanne vintreet ...»

15,18ff: «Når verden hater dere ...»

Kap. 17: Jesus ber for alle sine

Kap.18: *Langfredag*

Teksten i Joh 15,9-17

Her er sentrale ord i teksten. Jeg tar her også med de greske ordene:

- kjærlighet og elske: ἀγάπη/ ἀγαπάτε/ ἡγάπησέν/ ἡγάπησα, ἐν τῇ ἀγάπῃ (3 ganger), ἀγαπάτε, ἡγάπησα
- venner: φίλοι / φίλων/ φίλους
- tjenere og Herre: Δούλους. ὁ κύριος
- utvalgt: ἐξελέξαθε

For meg ville det være naturlig å starte med vers 9 om jeg skulle forkynne over denne teksten: «Som min Far har elsket meg, har jeg elsket dere. Bli i min kjærlighet!» Tre ganger i løpet av de fjorten ordene (i den norske oversettelsen) nevner Jesus «elske» og «kjærlighet», – alle gangene med «agape». Det er snakk om den guddommelige kjærligheten. Den kjærligheten Far har til Sønnen, har Jesus til sine disipler. I den kjærligheten kaller Han sine disipler til å være.

Jeg ville ha dvelt ved hva Guds kjærlighet er, hvordan den viser seg. Da er Joh 3,16 et sentralt ord.

Vers 10: Det neste ordet av Jesus kan bare forstås i denne sammenhengen: «Hvis dere holder mine bud, blir dere i min kjærlighet (agape).» Det er fjerde gangen Jesus understreker dette i sine ord til disiplene på skjærtorsdag (se Joh 14,15.21.23)

Kjærligheten (agape) er ikke en følelse, men viser seg i kjærlighet til Jesu bud og ord. Det er et svært viktig og ikke minst aktuelt budskap. Guds ord er gitt for at vi skal holde dem nøye. Jesus avlyser ikke budene, han oppfyller dem! Og Han ber sine disipler om å gjøre det samme og lære alle andre om alt det Han har befalt (Matt 28,20).

Vers 12: Jesus bekrefter at det største av alle bud er å elske Gud av hele sitt hjerte og av hele sin sjel og all sin forstand. Men det er like viktig å elske sin neste som seg selv (Matt 22,37ff). Kjærligheten til Gud gjelder alle aspekter av livet.

Så sier Jesus: «Dette er mitt bud: Dere skal elske hverandre som jeg har elsket dere!» Det første jeg vil grunne på, er hvordan Jesus har elsket oss. Vi er altså bare timer foran Jesu forbønn for disiplene, arrestasjonen, torturen og villigheten til å lide for disiplene og verden, Han døde på korset for våre synder – egentlig ikke fordi én hadde forrådt ham, andre hadde tatt ham til fange, noen ropte korsfest, Pilatus dømte ham, noen tvang ham til å gå til Golgata, noen spikret ham til korset. Nei, Jesus hadde selv valgt denne veien – korsets død for vår skyld. Jesus vet hva som står skrevet i Jesaja 53, sangen om Herrens lidende tjener, og Salme 22.

Vers 13: Jesus gir svar på hva det er å elske: «Ingen har større «agape» (= guddommelig kjærlighet) enn den som gir sitt liv for sine venner.»

Ennå hadde vel ikke disiplene fullt ut forstått hva som var i ferd med å skje, men betydningen av Jesu død på korset skal åpenbares for dem.

Vers 14: Nå skal det vise seg hvem som er Jesu venner (philoi). Det er ganske radikalt. Han kaller sine venner til å gå den samme selvoppofrende veien som ham selv, helt til det å gi sitt liv, legge ned sitt liv.

Vi ville vel nettopp sagt at det er kjennetegnet på en tjener eller trelle. Her brukes ordet «doulos», ikke «diakonos» (diakon). I sangen om Herrens tjener i Fil 2,5-11 – en tekst som gjenspeiler «Sangen om Herrens lidende tjener» i Jesaja 52-53 der det hebraiske ordet «æved» er brukt – står det om Jesus at han er «doulos». Han har gitt avkall på sin posisjon, uttømt seg selv, fornedret seg selv inntil døden, ja korsets død.

Nå kaller ikke Jesus disiplene tjenere («douloi»), han kaller dem venner. Jesus uttømmer seg selv for dem, han har utvalgt dem, for han elsker dem fullkomment.

Så må forkynnelse ende med dette også: Jesus kaller oss ikke først og fremst tjenere, men venner – elsket med fullkommen guddommelig kjærlighet. Jesus har gitt seg selv for oss i fullkommen guddommelig kjærlighet, og han har utvalgt oss i fullkommen guddommelig kjærlighet.

Bønn:

«Gode himmelske Far, takk for din fullkomne kjærlighet til oss i din Sønn, Jesus, han som ga sitt liv for oss og hele verden. Uten din hellige ånd er det umulig å forstå dybden i denne fullkomne kjærligheten. Derfor ber vi: opplys vår forstand og fyll våre hjerter med overnaturlig erkjennelse av at ingen har større kjærlighet enn den som gir sitt liv for sine venner – at det nettopp er det Jesus har gjort for oss! Amen.»

Stig Magne Heitmann

Pensjonist, tidligere Faglig leder i Åpne Dører
stigmagneheitmann@gmail.com